

קול באשה ערוה - שיעור 496

I. מקור הדין

- (א) **עיינ בברכות** (כ"ד.) דאמר שמואל קול באשה ערוה שנאמר כי קולך ערב ומראה נאוה (שי' השירים 3 - י"ד) ועיינ ברש"י מדמשבח לה קרא בגוה שמע מינה תאוה היא וכן פסק השו"ע (ה"ע כ"ח - ח' וחי"ח ע"ה - ג) ועיינ בקידושין (ע.) ובסוטה (מ"ח.) ובאוצר הפוסקים (ה"ע כ"ח - ח')
- (ב) **דאורייתא או דרבנן** - עיינ בשו"ת יביע אומר (ה - ו) שהביא כל הדעות ורובן סברו דהוא דרבנן כהרמב"ם ולא כהתוס' וכ"כ האוצר הפוסקים (ה"ע כ"ח - ח') וכן פסק המ"ב (ע"ה - י"ז)
- (ג) **ויש לחקור** אם האיסור משום שמיעת קול זמרא גופא או משום ההרהור היוצא מקולה אפשר זה תלוי אם הוא דאורייתא או דרבנן דהיינו הרהור מן התורה (ע"ז כ: בתוס') והרהור בפנייה הוי מן התורה ויש כמה נפקא מינות ואבאר לקמן

II. השאלות והדוגמאות

- (א) **שמיעת קול זמרא פנויה טהורה** שהוא מגיל פחות מאחת עשרה שנה מותר מדינה (אמנם זה רק שלא בשעת תפלה) דרק של אשת איש ושאר עריות כמו נדה אסור (בית שמואל ה"ע כ"ח - ד) מ"מ בלא צורך אין להתיר כלל כי בדברים כאלו המחמיר קדוש יאמר לו ולכן באופן שאי אפשר לו למחות שלא יבואו ההורים לשמוע בקול זמרת התינוקות יש להתיר אם הן פחות מגיל 11 (אג"מ ח - כ"ו)
- (ב) **בשעת קריאת שמע** או שאר דברים שבקדושה (מ"ב ע"ו - 3) זמרת אשה אפילו פנויה טהורה ואפילו של אשתו אסור ובדיעבד חוזר וקורא ק"ש בלא ברכותיה (מ"ב ע"ה - ט"ז) וילדה הפחותה מגיל שש לא מפסיק תפילתו (בן איש חי פרשת 38 שנה ראשונה - י"ג) אמנם הרי"ף והרמב"ם והרא"ש השמיטו דין קול באשה ערוה לכן לא הביאו הטור להלכה אבל הבי"ה הביאו בשם כמה פוסקים וכן פסק השו"ע בלשון יש ליזהר והרמ"א הגיה דאפילו אשתו
- (ג) **קול אשתו נדה** - עיינ בערוך השלחן (י"ד ק"ה - כ"ג) דאסור דמגרי יצה"ר בזה אמנם הבית שמואל (כ"ח - ד) כתב דשלא בזמן דברי קדושה מותר וכ"כ היביע אומר (ד - ט"ו) ועיינ בפתחי תשובה (ק"ה - י) שנשאר בצ"ע ולכן כתב האג"מ (י"ד 3 - ע"ה) שצריך להחמיר
- (ד) **קול איש ואשה השרים יחד** - החתן סופר מסתפק בדבר שאף שבמקום שחביב עליו הקול אמרינן תרי קלי לא מישתמעו ולא יבוא לידי הרהור וראיה לדבר מהפסוק בשופטים (ה - ח) ותשר דבורה הנביאה וברק בן אבינועם ויש מתרץ שבשעת השראת שכינה מותר וליכא משום הרהור אבל רוב הפוסקים אוסרים שירת איש ואשה ביחד אמנם בשו"ת שרידי אש (3 - ה) כתב דיש לסמוך על המתירים
- (ה) **זמירת שבת** - בעל באשתו מותר ובלבד שלא יזכור פסוקים או שמות ואם היא נדה לא תשור כלל (ספר הליכות בת ישראל דף פ"ט בשם רב אלישיב) ועיינ בשו"ת אז נדברו (ט - י"ט) דמשמע דדברים של קדושה ושמות אין שורדין עם אשתו ואפילו זמירות שבת וכ"כ השו"ת באר שבע וציץ אליעזר (ז - כ"ח) ועיינ בחוק יעקב (תט"ט - ו) דלא תאמרו הנשים הודו בליל פסח בניגון וצ"ע במשפחות שמברכין ברכת המזון יחדיו בקול רם בזמרה אם יש איסור קול באשה ומ"מ אולי אין צריך למחות דיש מתירין בדבר (שדי חמד מערכת קול, שרידי אש 3 - ה, ורב שמשון רפאל הירש מפי השמועה, וחתן סופר, וספר האשקול תפילה ד - ז)
- (ו) **אחותו** - לכאורה לא שייך לגביה איסורי קרבות לעריות או הרהור כמו לענין יחוד וע"כ יש להקל בין אחותו נדה או נשואה אמנם שמעתי שהחזון איש אסר קול אחות ולכן יש מחמירין אפילו בזמירות שבת דהאיסור משום קולה ולא הרהור
- (ז) **ילדים** - יש להרחיקם מלשמוע קול באשה עם הגיעם לגיל תשע (הליכות בת ישראל

- ה) אלמנה שהיא זקנה - נראה לי שדינה כפנויה טהורה אם טבלה לכן יש מקום להקל ולכאורה לכל הדעות אין מוחין לזמירות שבת
- ט) אשה שהיתה פועה לתינוק - אפילו בשירות ותשבחות בקול רם אסור (יפה לב ה - ע"ה - י"ג) ואם אין מקום להבעל לילך שם יש להקל
- י) זמר של נכריה ג"כ אסור (מ"ב ט"ה - י"ז) וכ"כ האג"מ (ד - כ"ו - ז)
- יא) לאשה לשיר לפני נכרי אין בכך איסור דלפני עור כי עכו"ם מצווה רק על עריות ממש ודין קול באשה ערוה לא הוי כעריות ממש (רבבות אפרים ה - ר"ה) וכמו עבד או נהג נכרי וכדומה
- יב) ברדיו - עיין בשו"ת יביע אומר (ה - ו) דהכל תלוי אם קול באשה ערוה היא מן התורה או מדרבנן ורובם סברו שהיא דרבנן ולכן מסיק אם אינו מכירה מותר דהא אסורא משום הרהור ואם אינו מכירה ואין רואה אותה מותר ועיין בשו"ת ציץ אליעזר (ה - ז) שכתב להתירא משום דקול הרדיו אין זה קולה ממש כמו שאין מועיל להבדלה או מגילה אמנם החלקת יעקב (ה - קס"ג) כתב דאין יצר הרע שולט אלא במה שענינו רואות וזה רק לענין הרהור אבל הנאה מקולה זהו גופא האיסור ולא מטעם חשש הרהור ואפילו באינו מכירה דרב ששת הוי סגי נהור ואעפ"כ אמר קול באשה ערוה וכ"כ השו"ת שבט הלוי (אה"ע ג - קפ"ה) ואולי במקום צורך יש להקל אם לא יכוין לקולה
- יג) בבאס וכדומה - עיין במ"ב (ט"ה - י"ז) דאם הוא אנוס שא"א לו למחות כיון דלא מצינו דמקרי ערוה מדאורייתא מותר לקרות ולא יתן לבו לקול הזמר אמנם בנות הנוסעות לטיול בבאס צריכין להמנע מלהכשיל את הנהג בשמיעת קול שירה אמנם אם הנהג יושב בתא נפרד וגם אינו רואה אותן בשעה ששרות יש להקל (הליכות בת ישראל דף פ"ו בשם רשז"א)
- יד) טוב להורות לבנות הלומדות במוסדות לבנות שלא לשיר באופן שקולן ישמעו לכל העוברים והעוברים שלא לכוין ליהנות (הליכות בת ישראל דף פ"ו)
- טו) הנכנסים לבתי מלונות או רעסטאראנד לאכול ושומעין שם קול ראדיו מאשה אם אינו מכירה יש להקל אבל המכירה ודאי אסור (משנה הלכות ג - פ"ו)
- טז) כשמזמרת בפה אסור אבל כשמנגנת בכלי אין איסור (ערוך השלחן ע"ה - ח)
- יז) קול אמו ובתו - דינו כמו לגבי יחוד דמותר (רבבות אפרים ה - ר"ה)
- יח) יש אומרים שצריך להיזהר מלשמוע נאומים (charming words) של נשים משום קול באשה (ספר משמרת חיים דף ס"ט בשם תורת ההסתכלות) וע"ע באג"מ (ד - ט"ו צסופו) דאין איסור בדבר שהביא ראיה שבאו בנות צלפחד לטעון בעצמן אצל משה ואלעזר והנשיאים
- יט) יש מחמירים אפילו במדברת דברים ארוכים של סיפור מעשיות - ועיין בכף החיים (תרפ"ט - י"ג) דטעם דאין הנשים מוציאות האנשים במגילה הוא משום דקול באשה ערוה והובא זה בשם האורחות חיים ועוד טעם משום כבוד הציבור ועוד משום שאינה חייבת בקריאה ולכאורה טעם הראשון שהבאנו אינו עיקר ולכן אין איסור בדיבור ארוכה משום קול באשה אלא בקול זמר וראיה מעלי וחנה ואלישע עם השונמית
- כ) בת אשתו מזיווג שני - עיין באג"מ (אה"ע ד - ט"ה) לענין יחוד אין חשש ביום כשהולכת אשתו לזמן קצר אבל לזמן רב או בלילה יש חשש יחוד ולכן צריך ליזהר קול באשה אמנם עיין באג"מ (אה"ע ד - ס"ז - ז) דביתומה או בתה בביתו אין איסור יחוד אלא אם כן מתה אשתו וצ"ע ואפשר דהכל תלוי אם האיסור משום קול באשה בגופא או משום הרהור או אם האיסור דאורייתא או דרבנן וצ"ע